

„STORYTELLING” UZ POMOĆ POUČNE DJEČJE BOJANKE „PROVEDI DAN S LEGIONAROM JULIJEM”

SANJA BUDIĆ LETO □ Muzej triljskog kraja, Trilj

Storytelling ili *ozbiljni storytelling* može se definirati kao *storytelling izvan konteksta zabave, u kojemu naracija napreduje putem sekvenci visokokvalitetnih uzoraka, a vezana je za ozbiljan kontekst i rezultat je misaonog procesa.*¹ Navedena se metoda pokazala izrazito uspješnom i u muzejskom kontekstu, posebice u kontekstu muzejske pedagogije i u učenju putem, doslovno prevedeno, pripovijedanja. Sama riječ znači da je posrijedi usmeno ili pisano prenošenje priče od naratora prema slušatelju², no okolnosti uzrokovane pandemijom Covida-19 mnoge su muzeje potaknule da revaloriziraju uobičajene prakse i prilagode se novonastalim prilikama.

Pedagoške aktivnosti u Muzeju triljskog kraja

Vođeni idejom da su muzeji mjesta na kojima se neformalno uči, u ugodnome i opuštajućem okruženju³, naš muzej već dugi niz godina organizira edukativne programe bilo samostalno, bilo u suradnji s dr. sc. Zrinkom Šimić-Kanaet i dr. sc. Vinkom Matijević s Odsjeka za arheologiju Filozofskog fakulteta u Zagrebu te s dr. sc. Ivanom Ožanić-Roguljić iz Instituta za arheologiju u Zagrebu. Novost uvedena u pedagoški program 2020. jest edukativna akcija *Ljetni praznici u muzeju*, a osmišljena je i provedena tijekom ljetnih školskih praznika. U suradnji s dvjema učiteljicama razredne nastave Osnovne škole Trilj – Anom Čaletom i Dušankom Babić, te uz potporu Ministarstva kulture i medija RH, tijekom srpnja i kolovoza 2020. organizirane su četiri muzejske radionice.⁴

Radi zaštite zdravlja djece, radionice su se održavale na otvorenome, uz provedbu svih propisanih epidemioloških mjera, a na pojedinoj je radionici bilo maksimalno deset sudionika. Cilj cijele akcije bio je djeci školske dobi ponuditi edukativne i zanimljive sadržaje u sklopu četiri različite tematske cjeline: život rimskih legionara u legijskom logoru Tiluriju (Gardun pokraj Trilja); povijest utvrde Nutjak i plemićke obitelji Dražojević; mitovi i legende iz Cetinske krajine iz vremena prodora Osmanlija te kameni stećci kao čuvari „tajni” srednjovjekovlja.

Prva tematska cjelina, tj. prva edukativna radionica naziva *Provedi dan s rimskim legionarem Julijem!* iznjedrila je istoimenu poučnu bojanke. Tilurij (lat. *Tilurium*) bio je rimski legijski logor smješten na uzvisini u mjestu Gardunu, oko 3 km udaljenome od Trilja. Datiran je u 1. stoljeće, a u njemu se najdulje zadržala VII. legija *Claudia Pia Fidelis*. Odsjek za arheologiju Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu niz godina provodi sustavna istraživanja lokaliteta⁵, a pokretni se nalazi nakon znanstvene obrade pohranjuju, čuvaju i prezentiraju u Muzeju triljskog kraja u Trilju. Re-representativni nalazi javnosti su dostupni putem trajne izložbe *Tilurij – rimski vojni logor* te čine okosnicu muzejskog postava.⁶ Intenzivno radeći na prilagodbi sadržaja izložbe mlađoj dobi posjetitelja, od otvorenja muzeja za javnost 2006. održane su brojne edukativne radionice, igre i prezentacije.

Zadatak polaznika prve edukativne radionice iz akcije *Ljetni praznici u muzeju* bila je slikom prikazati jednu od dnevnih obveza rimskog legionara. Koristeći se unaprijed pripremljenim crtežima, polaznici u dobi od 5 do 8 godina trebali su obojiti svaki pojedini crtež te ostalima objasniti kojom se aktivnosti bavi lik legionara na njihovu crtežu. Naposljetku su radovi, popraćeni tekstualnim obrazloženjima svake od aktivnosti lika s crteža, spojeni u ručno izrađenu *pop-up* slikovnicu koja „priča priču”, tj. pripovijeda (engl. *storytelling*) o legionaru Juliju i njegovoj svakodnevnici u legijskom logoru. Radionica je dala izvrsne rezultate te je postignut konačni cilj – upoznavanje lokaliteta, osvješćivanje uloge kulturne baštine i zavičajne povijesti u formiranju identiteta te postavljanje temelja za daljnje učenje i dogradnju znanja u starijoj dobi. (sl.1.)

Od ideje do realizacije poučne bojanke

Prethodno je spomenuto da je maksimalan broj sudionika svake pojedine radionice bio deset, stoga je bilo nužno pronaći način da se u budućnosti dopre do što većeg broja djece. Izrada bojanke nametnula se kao prirodan odabir jer omogućuje djetetu da se pri odabiru boja koristi vlastitom maštom, da se bojanom služi kad želi i koliko želi, tj. bez osjećaja prisile, te da čita i boji sukladno svojim mogućnostima.⁷ Publikacija je tiskana u rujnu 2020. uz potporu Ministarstva kulture i medija RH te Grada Trilja.

Na naslovnici je legionar Julije – fiktivni lik osmišljen za potrebe publikacije, u punoj vojnoj opremi. (sl.2) U želji da svaki primjerak dođe do svog vlasnika, publikacija je personalizirana; u nju se mogu upisati podatci o vlasniku poučne bojanke i na mjesto legionarova lica umetnuti osobna fotografija. Izdanje je trojezično – na hrvatskome, engleskome i njemačkom jeziku, te je prikladno i za inozemnu publiku, a namijenjeno je ponajprije djeci od 5 do 10 godina.

IM 52, 2021.
POGLEDI, DOGAĐAJI, ISKUSTVA
VIEWS, EXPERIENCES, EVENTS

sl.1. Sudionici edukativne radionice

1 Lugmayr, A. et al., „Serious Storytelling – a First Definition and Review”, *Multimedia Tools and Applications* 76 (14), 2017, 15710.

2 Marković, Z., „Storytelling na primjeru projekta *In Cultura Veritas*”, *Informatica Museologica* 51, 2020: 65.

3 Jelavić, Ž., Promišljanja o svrsi i namjeni muzejskih publikacija za djecu i mlade, u: *Muzejske publikacije za djecu i mlade*, 2013: 9-10.

4 URL: <https://muzejtriljskogkraja.hr/ljetni-praznici-u-muzeju-2/>

5 Sanader, M. i sur., *Tilurium I. – IV.*, 2003 – 2017.

6 Tabak, A. i sur., *Tilurij – rimski vojni logor* (vodil izložbe), 2012.

7 Radovanlija Mileusnić, S., Vrste i specifičnosti muzejskih publikacija za djecu i mlade, u: *Muzejske publikacije za djecu i mlade*, 2013: 22.

Publikacijom se mogu koristiti i mlađa djeca koja se znaju služiti drvenim bojama.

Bojanka sadržava deset šablona za bojenje, tj. crteža s pratećim poučnim tekstualnim sadržajem uz svaki od njih. Tekst je opremljen bilješkama i objašnjenjima pojedinih termina i malobrojnih latinskih izraza koji su neizostavni u kontekstu rimskoga vojnog logora. Crteži su originalni, ručno nacrtani, a izrađeni su isključivo za potrebe edukativne radionice i izradu bojanke te su svojevrsno bogatstvo te publikacije. (sl.3) Crtežom i pričom bojanke poučava korisnika o arhitekturi legijskog logora Tilorija te o službenom i privatnom životu legionara. Radnja počinje legionarovim buđenjem u zoru, pripremom hrane i vježbama s oružjem, slijede obveze u administraciji i provođenje slobodnog vremena (održavanje higijene, zabava, priprema večere i slobodno vrijeme) do odlaska na počinak.

Zaključak. Pandemija Covida-19 pred muzejske je djelatnike i muzejsku djelatnost postavila brojne izazove i većina se ustanova u kulturi barem donekle uspjela prilagoditi novonastaloj situaciji i djelomično realizirati svoje programe. Muzeju triljskog kraja bilo je izazovno organizirati pedagoške programe jer se oni temelje na interakciji djece i muzejskih djelatnika, ali i djece međusobno. Ograničavanje broja sudionika na manje grupe, mogućnost rada na otvorenom prostoru te susretljivost učitelja, roditelja i djece omogućili su muzejskim djelatnicima da se planirani pedagoški programi uvelike ipak realiziraju, makar s manjim brojem sudionika nego proteklih godina. No da je u 2020. bilo i danasve pozitivnih iskustava dokazuje činjenica da je uspješno realizirana nova muzejska publikacija za djecu te da je to ujedno i prva poučna bojanke nakladnika Muzeja triljskog kraja koja o temi Tilorija pripovijeda na edukativan i zanimljiv način te potiče korisnike na kreativan i maštovit rad.

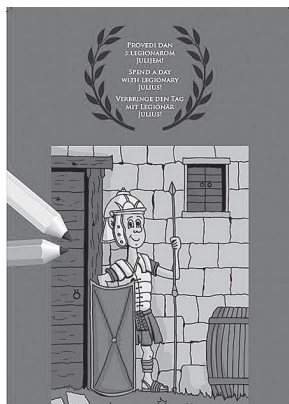
LITERATURA

1. Jelavić, Ž. „Promišljanja o svrsi i namjeni muzejskih publikacija za djecu i mlade”. U: *Muzejske publikacije za djecu i mlade*, 2013.
2. Lugmayr, A. et al. „Serious Storytelling – a First Definition and Review”. *Multimedia Tools and Applications* 76 (14), 2017.
3. Marković, Z. „Storytelling na primjeru projekta *In Cultura Veritas*”. *Informatica Museologica* 51, 2020.
4. Radovanlija Mileusnić, S. „Vrste i specifičnosti muzejskih publikacija za djecu i mlade”. U: *Muzejske publikacije za djecu i mlade*, 2013.
5. Sanader, M. i sur. *Tilurium I. – IV.*, 2003 – 2017.
6. Tabak, A. i sur. *Tilurij – rimski vojni logor* (vodič izložbe), 2012.

IZVORI

<https://muzejtriljskogkraja.hr/>

Primljeno: 4. travnja 2021.

sl.2.Nastovnica bojanke Provedi dan s legionarom Julijem!

sl.3.Isječak iz bojanke

“STORYTELLING” THROUGH THE EDUCATIONAL COLOURING BOOK “SPEND A DAY WITH LEGIONARY JULIUS”

In the wish that the Trilj Local History Museum should remain a vital part of the community in this “new normal”, the educational programmes went on being held, if in reduced extent, and in compliance with all the protective regulations. The summer educational programme resulted in the making of a new publication, an educational colouring book entitled *Spend a day with Legionary Julius*, which, in words and pictures tells the story of the everyday life of the fictional Roman legionary Julius in the legionary camp of Tilurium in the mid-first century. The content of the publication is aimed at younger age groups (from 5 to 10); it encourages them in the direction of independent learning without any pressures and of the employment of the imagination. The publication is trilingual (Croatian, English, German) and each user can personalise it with their own personal data and drawing or photograph.